

Životopis pana Zdeňka Růžičky

Zpracovali: Domink Hanák, Rostislav Chylek, Vojtěch Obluk, Michael Zima, Jakub Štencel

8. B třída, ZŠ Jana Šoupala 1609, Ostrava-Poruba

Pan **Zdeněk Růžička** se narodil 13. prosince 1925 v Přívoze, kde bydlel jeho otec. Když měl jeho otec 13 let, emigroval do rakouské Vídně. Jeho matka pocházela z rodiny 10 lidí. Z toho byli tři kluci a zbytek byly holky. Jeho otec se později dostal do Ostravy. Matka pana Růžičky pocházela ze Strané u Telče, kam pak jezdili jen na prázdniny. Jeho otec měl v Ostravě strýce, který hospodařil a procestoval celý svět. Strýc v minulosti prožil zajištění v Itálii.

Rodina Zdeňka Růžičky žila v Přívoze vedle kolonií. V oblasti kolonie byly rodinné domy se zahrádkami, ve kterých se scházel s přáteli. Byla to nejslabší část Ostravy, kvůli sociálním problémům.

Mládí

Pan **Růžička** chodil společně s bratrem do Sokola. V Sokole cvičili a vstřebávali sokolské tradice, které podporovaly demokracii v republice. Matka z nich chtěla vychovat prosté chlapce, kteří se dokáží postavit na vlastní nohy. Později se jeho otec musel přestěhovat na Cihelní ulici, kde měli dům vedle nádražního kutaliště, kde bylo hodně kolejí a kde se sestavovaly vlaky, takže tam byl celou noc hluk a strašně špatně se jim tam spalo.

Pan Zdeněk si tedy začal hledat nové kamarády ze školy, se kterými chodili do „dompolska“, kde byla výchova mládeže, která neměla zázemí, nebo neměla možnost sportovat, byly tam oddíly fotbalu, stolního tenisu, učili se tam taky divadlo, hudebně se vzdělávali nebo měli svou kapelu, prostě dávali dětem možnost se vyžívat nejen ve sportu. Nejhorší období nastalo, když přišel německý tlak, kdy začali Němci zbrojit, začali zastrašovat Česko a začali stavět opevnění. V té době bylo hodně nezaměstnaných a z toho důvodu odjížděli lidé za prací do zahraničí.

Se vzrůstajícím tlakem Německa, kdy Hitler začal mluvit o velké říši, se Němci přestali s Čechy bavit, začali proti nim tvořit různé bojůvky a nepřátelské tahy. Pan Růžička a jiní Češi měli kamarády, kteří byli i Němci, ti nejstarší z nich měli v sobě nacistické jádro. Ti mladší byli kamarádštlí a vůbec nesouhlasili s tím, kam je rodiče vedou.

Pak byli v českém domě, kde byla jedna německá firma, která si svoje zaměstnance držela. Jeden sluha, který zde sloužil, tam zůstal. Měli svůj vlastní klub, kde se zastavovali a povídali si. Každou Neděli hráli fotbal. Jeho bratr se učil na mechanika, pan Růžička později na soustružníka.

Museli hledět na to, aby byli vzdělaní a samostatní. Jeho otec byl železničář. Bratr pana Zdeňka Růžičky musel odjet do Německa jako protektorátní dar. Kluci, kteří tam byli s ním, pomysleli na útěk, vyrobili si nože, sebrali deníky a utekli, poté, co je pochytili, provedli kontrolu všech věcí a bohužel našli jejich české plakáty, na kterých bylo napsáno například: Pravda vítězí. Za to je všechny poslali do pracovních táborů, kam se dostal i bratr Miroslav. Pan Zdeněk Růžička měl taky odjet do Německa, a to jako soustružník, díky známostem jeho rodičů však odjet nemusel. Pracoval v dílnách a o svém bratrovi neměl žádné zprávy.

Poválečné období

Po válce se připojil k Sokolu, kde hrál fotbal. Byl to nadějný sportovec. V dílnách se seznámil s klukem, který cestoval často do Německa. Tento kluk poté začal dělat politiku. Chtěl si urvat nějaký pozemek tím, že se začne hodně prosazovat. V této době pan Zdeněk hrál házenou. Šel na vojnu, ale jeho očekávání se nesplnila. Vojna vypadala hrozně, většina lidí neuměla česky. Byl členem dělostřelecké jednotky, poté písařem pluku. Dostal i svou vlastní kancelář. Roku 1948 se začal „lámat chleba.“ Sokolové se otočili zády ke Gotwaldovi, někteří komunisté říkali, že se musí udělat pořádek s generály. Pan Růžička měl velmi hodného poručíka, který byl o něco starší než on. Jeho poručík jim říkal, že kdo není moc na matematiku nemůže být u dělostřelecké jednotky. Ti, kteří neuspěli u dělostřelectva, se většinou dali na politiku. V té době za ním přijel bratr s panem Miroslavem Sýkorou na návštěvu, při které se pan Zdeněk Růžička rozhodl, že by chtěl vstoupit do sokolské protistátní organizace, nikam se nezapisoval, tuto věc si jen řekli, kontakt udržoval pouze se svým bratrem, kterého viděl, když jezdil na návštěvy domů, od něj se také dozvěděl, že je se vším konec, na nic víc se neptal. Později se dozvěděl, že se jeden odbojář setkal se svým starým známým, kterému vše svěřil, o kterém ale nevěděl, že je u StB.

Zatčení a Jáchymov

V roce 1949 začalo zatýkání, nejprve byl zatčen Sýkora, pak i Miroslav Růžička, Zdeněk Růžička onemocněl žloutenkou, StB si pro něj přišla po svátcích. Věděl, že výsledky budou kruté, po Ostravě se rozšířila totiž zpráva o jednom vyslychaném, kterého zbili tak, že si podřezal žíly a museli ho odvést do nemocnice. Při výsleších pak sám pan Růžička slyšel, jak se ti, kdo ho vyslychají, upozorňují, aby nebyli od krve vězňů. Po výsleších byl Zdeněk Růžička odvezen na „krajzák“ (Krajský soud a vazební věznice v Ostravě), kde bylo zvláštní oddělení s bílými lístečky, v nich červené kroužky, hlídali je příslušníci SNB.

Po vykonstruovaném politickém procesu (1950), ve kterém dostal Zdeněk Růžička trest 14 let vězení a jeho bratr Miroslav 16 let vězení, byli společně převezeni do dolů Jáchymov. Nejprve byli oba dva na dole Plavno, kde dostávali lepší stravu – chlapi, kteří dělali venku, si k nim chodili pro chleba. Bratr Miroslav navázal celkem rychle kontakty, byl zvyklý se po táborech pohybovat z doby, kdy byl v německém lágru, a zjistil, že se chystá útěk, varoval

tedy pana Zdeňka, aby se do ničeho nezapletl. V Jáchymově nebyli pouze odbojáři, ale také Němci a samotní komunisté, kteří už nebyli vhod. Útěk se neuskutečnil, proběhlo ale celovečerní vyslýchání, při kterém byli vězni vyhnáni z baráků a mláceni do té doby, než řekli něčí jméno. Pak byli vězni převezeni a rozděleni do jiných táborů, pan Zdeněk Růžička se dostal na tábor Mariánská, vedle kterého byl klášter, do kterého chodili na brigády.

Pan Růžička uvedl při rozhovoru i veselou historku z tohoto kláštera, ve kterém měli „esenbáci“ (příslušníci SNB) psy, ti jednou onemocněli průjmem, který léčili tím, že psům přidávali rum do žrádla, kvůli tomu rumu jezdili do kláštera rádi na brigády i ti esenbáci, kteří se tam zřapali.

Z tábora Mariánská se také pokusili utéct zajatci, šlo o Němce, kteří měli obsazené pozice jako nap. elektrikář a osvětlení, kteří jednou vypnuli světla a prostříhali se ven. Chytili je po třech až čtyřech dnech a dovedli ostatním vězňům ukázat, pak je zavřeli. Útěch byl často cílem mnoha vězňů v různých táborech, i na Rovnosti, kam byl Zdeněk Růžička převezen. Zde se dostal do skupiny lidí, kteří plánovali útěk. Protože byl v této skupině, musel hrabat tunel s nimi, musel se této skupině přizpůsobit. Hlavní iniciátor se ale popálil kyselinou, myslel si, že pije alkohol, a tak skončilo jejich dobývání cesty svobody.

Při pracích, které museli vězni v lágrech vykonávat, si bratr pana Zdeňka zlomil nohu, dostal se do nemocnice a poté na stejný lágř jako pan Zdeněk, který mu domluvil u vedoucího dílny místo, bohužel ho brzy zase odvezli a oba bratři se velice dlouho neviděli. Pan Zdeněk Růžička byl u důlních zámečnicků a mohl jezdit po celé šachtě, jednou dostal vzkaz, že má přijít k bráně dolu Eliáše, u které se setká s bratrem. Čekal, že to bude nějaká past, že po něm vyskočí esenbáci, ale to se nestalo, u mříže do Eliáše se setkal s bratrem. Řekli si, že jsou stejného ražení, že musí vydržet to, do čeho se dostali bez výčitek, pan Zdeněk ujistil bratra, že ho z ničeho neobviňuje, hlavně ne z toho, že přišel o svobodu a rozešli se.

Propuštění z vězení

Pan Zdeněk Růžička byl roku 1958 ze zdravotních důvodů převezen do Valdické kartouzy (klášter kartuziánů ve Valdicích, později věznice), kde se brousily skla do lustrů, pan Zdeněk se dostal do údržby, protože u soustružníků už neměli místo. V kartouzech se potkal a spřátelil s kluky z brněnského Sokola, a roku 1960 je zde zastihla amnestie, byl propuštěn domů do Ostravy, čímž skončila jeho odysea v kriminále, také se potkal s bratrem.

Po propuštění z vězení a návratu do Ostravy se museli pan Zdeněk s bratrem do dvou dnů hlásit do zaměstnání, které jim mělo být přiděleno, nemohli si vybírat. Pan Zdeněk Růžička měl štěstí, jeho starý známý Franta Matěj, který byl v závodě manažerem, který lidi přijímá a propouští, ho dostal do údržby. Bratr Miroslav to měl se zaměstnáním horší, nikde ho nechtěli přijmout, protože byl podle záznamů velice nebezpečný člověk, nakonec mu práci sehnal jejich soused, který dělal na šachtě, takže pan Miroslav, který byl na tom tělesně nejhůř po tom všem, čím si musel projít, musel jít pracovat jako zámečnický na šachtu. Umřel čtyři roky po propuštění z vězení, o jeho smrti se pan Zdeněk dozvěděl telegrafem, když byl se svou manželkou na výletě v Praze.

Současnost

Zdeněk Růžička je členem KPV ČR (Konfederace politických vězňů České republiky), navštěvuje školy (např. Gymnázium Olgy Havlové, které mu udělilo vyznamenání) a vypráví žákům svůj příběh a seznamuje je s dobou komunistické vlády v ČR z pohledu politického vězně. Podle svých slov se snaží, aby mladí lidé pochopili, že není důležité pouze umět technický obor, ale také znát historii a vědět, co se může lidem stát, když se k moci dostane nějaká špatná ideologie, která těm, kteří vyčnívají (třeba právě tou výbornou znalostí techniky), dá hlavu dolů. V současné době řeší pan Růžička obvinění ostravské ABS (Archiv bezpečnostních složek), podle které byl do roku 1948 komunistou, toto nařčení se stalo důvodem, aby Ministerstvo obrany nepřijalo žádost pana Růžičky o zařazení k veteránům (k účastníkům odboje a odporu proti komunismu), pan Růžička však doufá, že se mu do konce života povede očistit své jméno.

Stejně jako v mládí se i dnes zajímá o sport, má rád hokej a fotbal, bohužel, jak sám říká, jeho vrstevníci umírají a on si nemá s kým ani o hokeji, ani o fotbalu popovídat. I přes vysoký věk se sám stará o svou ženu, která je těžce nemocná. Doma mají s manželkou kočku, o které pan Růžička říká, že je čestným strůjcem jejich pokoje.

Zdroje

Rozhovor s panem Zdeňkem Růžičkou z 3. 5. 2017 na ZŠ J. Šoupala 1609

Moderní dějiny < <http://www.moderni-dejiny.cz/clanek/zdenek-ruzicka-v-procesu-buchal-a-spol/>>

VLČEK, V. *Ostrava za ostatními dráty: rozhovory s pamětníky nacistické a komunistické perzekuce*. Fiducia, 2013 (fotka p. Růžičky z vojenské služby)